

Od Powstania Wielkopolskiego do wojny polsko - bolszewickiej

Sam¹ był wysokim ciemnoskórym młodzieńcem, który urodził się w dalekim kraju afrykańskim w Kamerunie. W czasie I wojny światowej wstąpił do wojska francuskiego, by walczyć przeciwko wojskom niemieckim. W bitwie nad rzeką Marną walczył razem z polskim oddziałem 1 Dywizji Strzelców Polskich. Niestety to był dla niego niełaskawy czas. Dostał się do niewoli z grupą innych żołnierzy, w tym Polaka Antoniego Matysiaka². Wspólna obozowa niewola uczyniła z nich serdecznych przyjaciół. Tam w obozie jenieckim bardzo dbali o siebie i pomagali sobie jak tylko było to możliwe. Kiedy 11 listopada 1918 r. zakończyły się działania wojenne, Antek, nie czekając na oficjalne rozkazy, które miały wypuścić wszystkich jeńców wojennych, natychmiast zorganizował ucieczkę z obozu jenieckiego. Razem z Samem pojechali do Poznania. Tam okazało się, że Polacy po zakończeniu wojny, żądają od państwa niemieckiego, wolności. Chcą aby Wielkopolska została przyłączona do powstającego nowego państwa polskiego. Kiedy rząd niemiecki nie chciał się na to zgodzić, 27 grudnia 1918 r. w Poznaniu wybuchło powstanie i bardzo szybko objęło swoim zasięgiem całą Wielkopolskę. Sam i Antek też wzięli w nim udział. W końcu w lutym 1919 r. powstanie zakończyło się zwycięstwem i Wielkopolska została wcielona do Polski. Sam podjął decyzję, że osiedli się tu w Wielkopolsce i zamieszka w Poznaniu.

Nie długo jednak cieszył się nową ojczyzną. Na Polskę uderzyła Amia Czerwona. Tym razem młode państwo Polskie musiało bronić się przed najazdem Rosji Radzieckiej, która od wschodu zaatakowała i chciała zniszczyć odrodzoną Polskę. Sam razem z Antkiem wstąpili znów do wojska. Tym razem do 12 eskadry lotniczej. Ponieważ sam umiał prowadzić samochody, został kierowcą i razem ze swoją ciężarówką dowoził broń, amunicję, żywność a także kiedy trzeba było przeciągał samoloty.

Kiedy wojsko radzieckie dochodziło już do Warszawy, sytuacja na wojnie było bardzo niebezpieczna dla naszego państwa. Wtedy Naczelny Wódz wojska polskiego Józef Piłsudski rozegrał rozstrzygającą bitwę. Plan został opracowany przez Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego Tadeusza Rozwadowskiego. Wojsko Polskie uderzyło na Armię Czerwoną z nad rzeki Wieprz i jednocześnie uderzyło na główne siły wroga na przedpolach Warszawy. Bitwę tę nazwano Bitwą Warszawską, zwyczajowo nazywana jest Cudem nad Wisłą – stoczona została w dniach od 13 do 25 sierpnia 1920 roku pomiędzy oddziałami sowieckiej Armii Czerwonej, a armiami Wojska Polskiego, zgrupowanymi nad Wisłą. Była to decydująca bitwa wojny polsko-bolszewickiej. W tej bitwie również uczestniczyli dwaj przyjaciele Antek i Sam. Bitwa zakończyła się wielkim zwycięstwem wojsk polskich. Wojsko radzieckie musiało wycofać się z ziemi polskiej.

Dwa miesiące później zaprzestano walk i nastąpiło zwieszenie broni. Aż w końcu 18 marca 1921 r. doszło do podpisania traktatu pokojowego i ustaleniu na wchodzie nowej granicy pomiędzy Polską a Rosją Radziecką.

A Sam i Antek mogli już w końcu wrócić do domu i żyć w odrodzonym państwie polskim.

¹ Józef Sam Sandi, ur. jako Sam Sandi (ur. 1885 w Kamerunie, zm. 29 kwietnia 1937 w Poznaniu) – polski zawodowy zapaśnik, powstaniec wielkopolski.

² Antoni Matysiak – postać fikcyjna, wymyślona na potrzeby opowiadania.